

### Список використаних джерел

1. Блінова Н.К., Кравченко О.В. Сучасні проблеми біологічної очистки стічних вод та шляхи їх вирішення. *Вісник східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля*. 2018. № 3 (244). С.14-19.
2. Волошин М.Д., Щербак О.Л., Черненко Я.М., Корнієнко І.М. Удосконалення технології біологічної очистки стічних вод. Дніпродзержинськ, Україна: Дніпродзержинський держ. техн. ун-т, 2009.
3. Закон України «Про водовідведення та очищення стічних вод» (12.01.2023). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2887-20#Text>
4. Ковров О.С. Кулікова Д.В. Обґрунтування доцільності впровадження усереднювачів в технологію очистки господарсько-побутових стічних вод. *Вісник Вінницького політехнічного інституту*. 2020. № 3. С. 13-21.
5. Кравченко О.В., Скупченко В.Ф., Глоба Л.Л. Основні проблеми очищення стічних вод в сучасних умовах. Збірка доповідей Міжнародного конгресу ЕТЕВК-2005. Україна, м. Ялта, 24-27 травня 2005. Київ: Науково-дослідний та конструкторсько-технологічний інститут міського господарства, 2005. С. 354-359.
6. Одноріг З.С., Василюк О.Р., Рубай О.І., Березюк Д.О. Модернізація технологічної лінії очищення стічних вод птахофабрики. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2019. № 29 (3). С. 96-98.
7. Про схвалення Концепції Загальнодержавної цільової соціальної програми «Питна вода України» на 2022-2026 роки. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/388-2021-%D1%80#Text>
8. Queinnec I., Harmand J., Tarbouriech S. Analysis and Control of a Wastewater Equalization System. *IFAC Proceedings*, 2004. Vol. 37 (3), P. 493-498. [https://doi.org/10.1016/S1474-6670\(17\)32630-7](https://doi.org/10.1016/S1474-6670(17)32630-7)

**Іван ЯЩЕНКО,**  
здобувач вищої освіти кафедри біології  
Національного університету «Чернігівський колегіум»  
імені Т. Г. Шевченка

### РОЛЬ ФАХІВЦЯ З ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я У ДОСЯГНЕННІ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Цілі сталого розвитку (ЦСР), затверджені ООН, охоплюють ключові глобальні виклики, пов'язані з екологією, економікою та соціальною сферою. Центральне місце серед них займає забезпечення здоров'я і благополуччя для всіх (ЦСР 3), що є не лише самостійною метою, а й умовою досягнення інших. У цьому контексті роль фахівця з громадського здоров'я суттєво зростає: від традиційної санітарно-епідеміологічної функції він трансформувався у координатора міждисциплінарних дій на перетині медицини, освіти, екології та політики. Підготовка таких спеціалістів має бути спрямована на формування системного бачення, інноваційності та відповідальності за сталі трансформації

суспільства. Стаття присвячена дослідженню ролі фахівця з громадського здоров'я як агента змін у реалізації ЦСР в українських умовах.

Мета статті - проаналізувати ключові напрями діяльності фахівця з громадського здоров'я в контексті досягнення Цілей сталого розвитку та визначити педагогічні й організаційні чинники, що сприяють його ефективній підготовці та практичній діяльності.

Сучасна наукова думка акцентує на міждисциплінарному характері підготовки майбутніх фахівців у сфері громадського здоров'я [3; 1]. Особливу увагу приділено розвитку професійних компетентностей в умовах цифровізації освіти [1; 4], а також застосуванню змішаних форм навчання для підвищення практикоорієнтованості підготовки [3]. Автори [5] підкреслюють значення спеціаліста з громадського здоров'я у забезпеченні як фізичного, так і психічного добробуту населення. Праці [6; 7] розглядають ефекти впровадження здоров'язбережувальних технологій на рівні ЗВО як елемент системної роботи з досягнення ЦСР. Окремі дослідження вказують на необхідність залучення студентів до експериментальної діяльності для розвитку навичок системного мислення [2].

Фахівець з громадського здоров'я виконує ключову роль у впровадженні Цілей сталого розвитку через практики профілактики, освіти, моніторингу та міжгалузевої співпраці. Його діяльність охоплює як індивідуальний рівень (інформування громадян, просування здорового способу життя), так і популяційний (аналіз ризиків, розробка інтервенцій, оцінка політик). Значну увагу приділено професійній освіті майбутніх спеціалістів. В умовах цифрової трансформації та дистанційного навчання виникає потреба в адаптації освітніх програм, що включають ІКТ, віртуальні симуляції, кейс-методи [1; 4]. Це сприяє формуванню здатності до критичного аналізу інформації, прийняття рішень та стратегічного мислення.

Важливою складовою підготовки є участь студентів у дослідницьких та експериментальних проектах, які дозволяють вивчати проблеми громадського здоров'я у реальних умовах [2, 9]. Також зростає попит на володіння міждисциплінарними знаннями в галузях біоетики, екології, економіки та менеджменту.

У рамках реалізації ЦСР, фахівці з громадського здоров'я беруть участь у моніторингу соціальних детермінант здоров'я, впровадженні програм вакцинації, забезпеченні продовольчої безпеки, просуванні ментального здоров'я. Згідно з дослідженнями [5, 8], вони також мають позитивний вплив на психофізіологічний стан населення через освітні й медико-соціальні інтервенції. Успішне виконання таких завдань потребує оновлення змісту освітніх програм, розвитку компетенцій у сфері soft skills, інноваційних технологій та міжкультурної комунікації [3; 7].

Фізичний розвиток студентів, як частина комплексної підготовки фахівця, розглядається як засіб підвищення стресостійкості та готовності до викликів професійної діяльності [6]. На рівні закладів освіти впроваджуються технології формування здорового середовища як мікромоделі сталого розвитку [7].

Висновки. Фахівець з громадського здоров'я є важливою ланкою у реалізації Цілей сталого розвитку через міждисциплінарний підхід до профілактики та оздоровлення населення. Ефективність його діяльності значною мірою залежить від якості професійної підготовки, що має враховувати сучасні виклики та цифрову трансформацію освіти. Освітні програми повинні сприяти формуванню аналітичного мислення, готовності до інновацій та соціальної відповідальності. Фізична активність, психоемоційна стабільність та компетенції в сфері здоров'я є основою професійної стійкості фахівця. Підготовка таких фахівців є інвестицією в сталий розвиток суспільства та загальну безпеку нації.

### Список використаних джерел

1. Мехед О. Б., Третьак О. П., Дейкун М. П. Формування професійних компетенцій майбутніх фахівців галузі охорони здоров'я в умовах дистанційної освіти. Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: Теорія та методика навчання природничих наук. Вінниця: ВДПУ, 2024. № 6. С. 17-23
2. Носко М. О., Дейкун М. П., Мехед О. Б. Основні аспекти забезпечення експериментальної діяльності в ЗВО. Вісник Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка. Вип. 25 (181) / Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка ; голов. ред. М. О. Носко. Чернігів : НУЧК, 2024. С. 144-149
3. Носко М. О., Мехед О. Б., Дейкун М. О., Шестакова М. О. Використання технологій змішаного навчання при підготовці фахівців з громадського здоров'я. Наука і освіта., 2024. №3. С.46-52. DOI:<https://doi.org/10.24195/2414-4665-2024-3-7>
4. Ячна М. Г., Полетай В. М., Мехед О. Б. Висвітлення основних питань безпеки праці майбутніх фахівців природничих і медичних спеціальностей у процесі використання інформаційно-комунікаційних технологій. Наукові записки. Серія: педагогіка. 2024. № 2. С. 59-65 <https://doi.org/10.32782/2415-3605.24.2.7>
5. Ященко І. О. Мехед О. Б. Роль фахівця з громадського здоров'я в забезпеченні фізіологічного та психічного здоров'я населення. Матеріали VII Міжнародного симпозіуму «Освіта і здоров'я підрастаючого покоління»: 36. наук. Праць, Ч.2 / За ред. Білик В.Г. Вип. 7. Київ : Алатон, 2025. С. 161-162
6. Griban G., Mekhed O., Semeniv B., Khurtenko O., Koval V, Khliebnikova T., Skyrda T. (2022). Technology of increasing physical activity of university students. Acta Balneologica, 5(171), 451-456. doi: 10.36740/ABAL202205113.
7. Nosko M., Mekhed O., Nosko Yu., Bahinska O., Zhara H., Griban G., Holovanova I. (2022). The impact of health-promoting technologies on university students' physical development. Acta Balneologica, 5(171), 469-473. doi: 10.36740/ABAL202205116.
8. Tsyhura H., Harkusha S. Education for Sustainable Development: Understanding by Physical Education and Sports Specialists. Physical Education Theory and

Methodology. 2023. Vol. 23, No 4. P. 614–621. DOI: <https://doi.org/10.17309/tmfv.2023.4.17>.

9. Tsyhura H., Harkusha S. Diagnosing the Level of Forming the Practical Component of Future Physical Education and Sports Specialists' Readiness for Educational Activities to achieve Sustainable Development. Physical Education Theory and Methodology. 2024. Vol. 24, No 5. P. 689–696. DOI: <https://doi.org/10.17309/tmfv.2024.5.02>.